

KOTÁN RICHÁRD – TÓTH CSABA

## *II. Rákóczi Ferenc pénzeinek katalógusa*

### *Catalogue of Francis II Rákóczi's Coinage*

Opitz Numismatica 4.

Martin Opitz Kiadó

Budapest, 2023

160 oldal

ISBN 978 615 6388 38 4



Az elmúlt bő másfél évszázadban a II. Rákóczi Ferenc által vezetett szabadságharc (1703–1711) eseményeiről számtalan írás született, melyek értékelését és történelemszemléletét sok esetben beárnyékolta az aktuálpolitika hatása.<sup>1</sup> Ennek ellenére jó néhány nélkülözhetetlen munka is napvilágot látott Magyarország történetének leghosszabb szabadságharcáról. Nem volt ez másként a numizmatikában sem, ahol szintén már korán nagy érdeklődést keltett e korszak pénzeinek számos történeti aspektusa, mind a kutatók, mind pedig a gyűjtők körében egyaránt. Annak ellenére azonban, hogy a Rákóczi-szabadságharc szükségpénzeiről, egyes pénzverdekről, a bányászatáról, vagy gazdasági viszonyairól és annak főbb vonásairól kiváló tanulmányok születtek, magukról a veretekről nem készültek átfogó és részletes katalógusok. A Rákóczi által veretett pénzek főbb típusai ugyan szerepelnek a jelentősebb katalógusokban, mint a Huszár Lajos által készített *Münzkatalogban* vagy Unger Emil *Magyar Éremhatározójában*, ugyanakkor

a legteljesebb gyűjtést sokáig mégis Ákoshegyi Ferenc készítette, aki *Az Érem* című folyóiratban, több részletben adta közre a munkáját.<sup>2</sup>

Ezen igyekezett változtatni most Kotán Richárd és Tóth Csaba a *II. Rákóczi Ferenc pénzeinek katalógusa* című művükkel. Ez a munka azért is jelentős, mert azóta, hogy 2018-ban a Martin Opitz Kiadó égisze alatt megalkulhatott az Opitz Numismatica-sorozat, ez a kötet lépte át elsőként a középkori magyar pénzverés időbeli kereteit. A közel nyolc évig tartó szabadságharc alatt kibocsátott pénzekről összesen 160 oldalon keresztül nyerhet képet az olvasó, és a különböző éremtípusokat összesen 700 méretarányos és nagyított fotó illusztrálja. A szerzők a hangsúlyt a korszak pénzeinek bemutatására helyezték, ugyanakkor a kötet első felében a pénz- és gazdaságtörténeti szempontok rövid ismertetését is elvégezték. A bevezetést követően a szerzők áttekintést nyújtanak a szabadságharc pénztípusairól, a dukátokról, az ezüstpénzekről, a rézpénzekről, az ellenjegyzésről

<sup>1</sup> PÁLFFY 2021, 15.

<sup>2</sup> Ákoshegyi Ferenc munkáit lásd: ÁKOSHEGYI 1974, 17–19; ÁKOSHEGYI 1975, 9–19; ÁKOSHEGYI 1976, 48; ÁKOSHEGYI 1977A, 36–37; ÁKOSHEGYI 1977B, 20–22; HUSZÁR 1979; UNGER 2000; KOTÁN–TÓTH 2023, 7.

vagy épp a korabeli pénzhamisításról. A mű értékét tovább növeli, hogy az Opitz Numismatica-sorozatnak megfelelően nem csupán magyar, hanem angol és szlovák nyelven is olvasható. A katalógus a szabadságharc alatt vert, 1703–1707 között kibocsátott vereteket dolgozta fel, melyek elsősorban a Magyar Nemzeti Múzeum Éremtárának gyűjteményét gazdagítják. Ezenfelül több magán- és közgyűjtemény, valamint aukciósház anyagát is felhasználták. A katalógus felépítése a legnagyobb címletektől a legalacsonyabb típusok felé halad, a leírások mellett szerepel a feldolgozott érmék menynysége, az érmék lelőhelye, a verési évszám, a verdejegy és az egyes érmék ritkaságfoka is.

Mindent összevetve elmondható, hogy a szerzők a művet igen gondosan és a mai kor szellemében írták meg, amely ezáltal tökéletesen illeszkedik a már így is kiemelkedő Opitz Numismatica-sorozat korábbi kötetei sorába. Mindezek alapján véleményem szerint a kutatók és gyűjtők számára is elengedhetetlen e kötet használata, valamint szívesen ajánlom a téma iránt érdeklődő olvasóknak is.

Jablonkai Dávid  
Magyar Nemzeti Múzeum  
jablonkai.david@mnmu.hu

## Irodalom

- ÁKOSHEGYI Ferenc 1974. II. Rákóczi Ferenc pénzei I. rész. *Az Érem* 30/2, 17–19.  
 ÁKOSHEGYI Ferenc 1975. II. Rákóczi Ferenc pénzei I. rész. *Az Érem* 31/1, 9–19.  
 ÁKOSHEGYI Ferenc 1976. II. Rákóczi Ferenc pénzeinek pontértékelése. *Az Érem* 32/1, 48.  
 ÁKOSHEGYI Ferenc 1977a. II. Rákóczi Ferenc pénzeinek modern hamisításai. *Az Érem* 33/1, 36–37.  
 ÁKOSHEGYI Ferenc 1977b. II. Rákóczi Ferenc pénzeinek egykori hamisításai. *Az Érem* 33/1, 20–22.  
 HUSZÁR Lajos 1979. *Münzkatalog Ungarn von 1000 bis Heute*. Budapest–München.  
 PÁLFFY Géza 2021. Egy elbukott, mégis sikeres függetlenségi mozgalom – A Rákóczi-szabadságharcról hosszabb történelmi távlatban. In: Bódvai András (szerk.): *Rákóczi Emlékkönyv*. Budapest, 15–30.  
 UNGER Emil 2000. *Magyar éremhatározó II*. Budapest.